

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 565/2022 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om förstavårdarnas rättsskydd

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 565/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Joonas Könttä /cent m.fl.:

Är regeringen beredd att ändra förstavårdarnas rättsskydd för att rätta till den orättvisa som beskrivs i motiveringen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt 16 kap. 1 § 1 mom. i strafflagen om våldsamt motstånd mot tjänsteman ska den som 1) använder eller hotar använda våld för att tvinga en tjänsteman till eller hindra honom från en tjänsteåtgärd som innefattar utövning av offentlig makt, 2) annars med anledning av en sådan tjänsteåtgärd använder eller hotar använda våld mot den tjänsteman som vidtar åtgärden, eller 3) använder våld mot en tjänsteman eller en person som står i sådant förhållande till honom som avses i 15 kap. 10 § 2 mom. för att hämnas för en sådan tjänsteåtgärd för våldsamt motstånd mot tjänsteman dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

I bestämmelserna om tillämpningsområde i 16 kap. 20 § 1, 4 och 6 mom. föreskrivs om vilka personer som jämföras med en tjänsteman mot vilken gärningen är riktad vid tillämpningen av 16 kap. 1–3 § i strafflagen. I alla fall är motståndet som avses i 16 kap. 1 § förknippat med en tjänsteåtgärd som innefattar utövning av offentlig makt på det sätt som närmare framgår av brottsrekvisiten i paragrafen. Det är således det centrala grundläggande rekvisitet i straffbestämmelsen gällande våldsamt motstånd mot tjänsteman.

Det är motiverat att utövande av offentlig makt som uttryckligen hör till kärnan i myndighetsverksamheten skyddas med särskild straffrättslig reglering. För att straffbestämmelsen som avses i 16 kap. 1 § i strafflagen ska kunna tillämpas är det emellertid varken avgörande eller tillräckligt att gärningen har riktats mot en tjänsteman eller mot myndighetsverksamhet.

Våld är straffbart enligt de allmänna bestämmelserna om misshandel i 21 kap. om brott mot liv och hälsa i strafflagen. Misshandelsbrott är, enligt deras allvarlighetsgrad, indelade i tre gärningsformer: lindrig misshandel (7 §) med böter som straff, misshandel (5 §) med böter eller fängelse i högst två år som straffskala och grov misshandel (6 §) med fängelse i minst ett och högst tio år som straffskala.

Enligt den allmänna principen för bestämmande av straff i 6 kap. 4 § i strafflagen ska straffet mätas ut så att det står i ett rättvist förhållande till hur skadligt och farligt brottet är, motiven till gärningen samt gärningsmannens av brottet framgående skuld i övrigt. Att misshandeln riktar sig mot en person som utför sin arbetsuppgift och som på grund av denna uppgift är i en sårbar eller försvarslös ställning kan vara en sådan omständighet som ska tas i beaktande vid straff-mätning. Våld mot den som utför arbetsuppgifter har dessutom särskilt beaktats i 21 kap. 16 § i strafflagen, där även lindrig misshandel enligt 1 mom. 3 punkten är ett brott som står under allmänt åtal, när gärningen har riktat sig mot personen på grund av hans eller hennes arbets-uppgifter och gärningsmannen inte hör till arbetsplatsens personal.

Det straffrättsliga skyddet för förstavårdare i deras arbetsuppgifter kompletteras även av att åklagarens åtalsrätt vid olaga hot nyligen har utvidgats så att åklagaren utan målsägandens åtalsanmälan får väcka åtal för olaga hot även om gärningen har riktat sig mot en person på grund av personens arbetsuppgift och gärningsmannen inte är anställd hos samma arbetsgivare (25 kap. 9 § i strafflagen). Vid sidan av förstavårdare är det tyvärr även i många andra yrken möjligt att personen möter störande beteende och till och med våld i sin arbetsuppgift.

Justitieministeriet följer noggrant med lagstiftningen som hör till dess förvaltningsområde.

Jag har också [8.11.2022] framfört ett svar på Riikka Purras /saf likartade skriftliga spörsmål SS 533/2022 rd om att utvidga kretsen av starkare immunitet till följd av våldsamt motstånd mot tjänsteman.

Helsingfors 21.11.2022

Justitieminister Anna-Maja Henriksson